
Být investor, chci aspoň 2000 studentů

Být investor, chci aspoň 2000 studentů

LIDOVÉ NOVINY

11.5.2010, RADKA KVAČKOVÁ

OSOBNOST Podle rektora Vysoké školy obchodní Ivo Straky soukromé VŠ stále teprve splácejí své vstupní investice. Rektor soukromé Vysoké školy obchodní v Praze Ivo Straka míní, že část vysokých škol by mohla produkovat to, čemu se ve farmacii říká generika neboli ekvivalenty originálních přípravků. Ta mají totiž taky svou důležitou roli.

* LNV poslední době se začínají ozývat hlasy, které tvrdí, že máme příliš mnoho vysokých škol. Ti, kdo to říkají, mají přitom většinou na mysli soukromé vysoké školy, jichž je už pětadvacet.

Soukromé vysoké školy pokrývají dnes čtrnáct procent všech vysokoškolských studentů. V době, kdy veřejné vysoké školy bojují s rozpočtem a tvrdí, že snížení o dvě procenta ohrožuje jejich život, je jedna věc zřejmá: Kdyby těch čtrnáct procent vysokoškoláků v soukromém sektoru nebylo, tak veřejný sektor není ufinancovatelný.

* LN Jak tomu máme rozumět?

Těch čtrnáct procent se na veřejné vysoké školy prostě nevejde, a kdyby je přijali, stejně by nebylo z čeho jejich výuku zaplatit.

* LN Lidé spekulují, jestli je soukromá vysoká škola dobrý byznys.

A obvykle si myslí, že ano. Přitom většina soukromých vysokých škol jsou obecně prospěšné společnosti čili neziskovky, které všechno, co vydělají, musejí zase do své činnosti, v daném případě do vzdělávání, vrátit. A nejen to. Ještě před tím, než vydělané prostředky vrátí, musejí je zdanit. Jejich účetní uzávěrky vykazují někdy slušné zisky. Ale ty školy musejí na začátku hodně investovat. Přitom nemají žádný základní kapitál. Když investují sto milionů do potřebných budov, mohou si odepsat za rok jenom 3,3 milionů. V tu chvíli, když některá z těch škol vydělá sto milionů, to vypadá, že zisk je 97 milionů. Jenže ona investovala sto milionů! Jiná situace bude dejme tomu za dvacet let, až budou mít školy svoje základní investice splacené.

* LN Vaše škola má 2500 studentů. Při kolika studentech se může soukromá škola, které nedostává žádné dotace od státu, udržet nad vodou?

Kdybych byl investor, chtěl bych mít jistotu alespoň 2000 studentů. U nonprofitní školy, které se díky jejímu statusu dostává některých výhod, bych se možná spokojil s tisíci. Ovšem za předpokladu, že by šlo o výuku společenskovedních a ekonomických předmětů, které si nežadají takové vybavení jako třeba některé školy zaměřené technicky. Proto je, všimněte si, technicky zaměřených soukromých vysokých škol tak málo. Ani firemní VŠ Škoda Auto nevychovává například konstruktéry, ale nabízí dnes prakticky samé ekonomické obory.

* LN Proč myslíte, že by se lidi měli hlásit na soukromou vysokou školu?

Například proto, že soukromé vysoké školy mají, na rozdíl od většiny veřejných škol, daleko lepší propojení s praxí. Tím chci říct, že podstatně větší podíl vyučujících přichází z významných podniků, a pokud učí například o marketingu, mohou předat daleko víc zkušeností. Když se podíváte na katedry managementu veřejných vysokých škol, zjistíte, že tři čtvrtiny tamních učitelů o marketingu jen píší a v životě nedělaly žádnou kampaň. U nás třeba hotelnictví vyučuje

ředitel čtyřhvězdičkového hotelu, který docela určitě ví, jak se takový hotel ve skutečnosti řídí. Soukromou vysokou školu si ovšem mohou vybrat taky například proto, že na ní najdu obor, který se jinde neučí. Naše Služby letecké přepravy skutečně jinde nenajdete. Problém je, že u ředitele hotelu nebo velké letecké společnosti, který skončil ve své funkci po padesátce, lze těžko předpokládat, že se ještě stane profesorem. Často nemá ani doktorát.

* LN To může být potíž při akreditaci studijních oborů.

Je to potíž. A velká, protože my musíme z marketingových důvodů nabízet stále nové obory. Na nás se vztahují všechna kritéria akreditační komise, která platí na akademická pracoviště produkující vědce. Přitom my neaspírujeme na to, abychom produkovali příští laureáty Nobelových cen, ale lidi, kteří jsou schopni den po absolvování školy nastoupit do podniku a začít naplno pracovat. Mám za to, že stát by měl něco takového podporovat.

* LN Myslíte specifickou akreditací nebo finančními dotacemi na studenta?

Ideální by bylo obojí. Nevidím důvod, proč by stát nemohl uzavřít se soukromou školou kontrakt například na vzdělávání manažerů takového a takového typu a dávat jí dotace na studenty. Vždyť kdyby tito studenti studovali na veřejné vysoké škole, ty státní peníze by za nimi šly. Se vzděláváním je to trochu jako s léky. Část z nich jsou originály, ale vedle nich hrají přece důležitou roli i generika. Proč by část vysokých škol nemohla produkovat cosi jako generika?

* LN Na to, že by neškodilo počet vysokých škol redukovat, upozorňují i někteří mezinárodní experti, jako je například profesor Haňka, který vede ministerskou komisi pro reformu terciárního vzdělávání.

Já profesora Haňku znám a ctím. Musím ale říct: Školství je přece odvětví jako každé jiné. Všude malé firmy vznikají a zase zanikají. Z těch zhruba sedmdesáti veřejných a soukromých vysokých škol, které dneska v Česku působí, pravděpodobně všechny nepřežijí, ale likvidovat cíleně?

* LN Když zanikne soukromá škola, není to stejné, jako když skončí pizzerie...

Jistě. Však taky cesta nejspíš nepovede zanikáním, ale spíš slučováním, takže studenty převezme někdo jiný. A možná ani značka nezanikne. Kdo dneska ví, že Lexus a Toyota je de facto to samé?

* LN Na co sázíte do budoucna vy jako rektor jedné z nikoli nejmenších, ale ani největších soukromých škol?

Na to, že u nás je klientem skutečně student, který si objednáva službu definovanou a odsouhlasenou státem (rozuměj akreditační komisí), avšak s tím, že si může říct, kolik jí chce, kdy, v jakých dávkách a v jaké kvalitě. V našem zájmu je, aby třeba student, který potřebuje chodit také do práce, mohl navštěvovat přednášky v hodinách, které mu vyhovují. U veřejných škol je klientem škol stát. Jejich největším zájmem je využít optimálně vlastních kapacit, jinak řečeno fungovat tak, aby to vyhovovalo především učitelům.

ČEŠTÍ STUDENTI SI MOHOU VYBRAT ZE 45 SOUKROMÝCH VYSOKÝCH ŠKOL

* V České republice je aktuálně 73 vysokých škol. Z toho je 26 veřejných (většina z nich jsou univerzity), dvě státní (Univerzita obrany a Policejní akademie ČR) a 45 soukromých, na nichž studuje na 15 procent všech vysokoškoláků.

* Vznik soukromých VŠ umožnil zákon o vysokých školách z roku 1998 (zákon číslo 111/1998 Sb.). Ten člení VŠ na univerzitní (poskytují všechny typy studijních programů -bakalářský, magisterský a doktorský) a neuniverzitní (neposkytují vůbec programy doktorské). * Soukromé VŠ začaly vznikat ve vysokém tempu od roku 1999 jako neuniverzitní. Zakladatelé měli již zpravidla zkušenosti s provozováním soukromých středních a vyšších odborných škol, z institucí resortního vzdělávání nebo z podnikových institutů. * Dvě ze soukromých škol se po roce 2007 staly univerzitami: Metropolitní univerzita v Praze a Univerzita Jana Amose Komenského Praha. * Ve školním roce 2000/2001 bylo evidováno osm soukromých VŠ, v následujících dvou letech to bylo již 17, respektive 27 ústavů. V roce 2008 jejich počet vzrostl na 47, ale v průběhu roku dvě z nich zanikly. * Počet studentů využívajících soukromé vysokoškolské vzdělání stále roste. V roce 2000 jich takto studovalo přes 2000, v roce 2002 už skoro 8500 a v roce 2005 téměř 25 000. Do školního roku 2008/2009 počet vzrostl skoro dvakrát, na téměř 50 700 studujících. Nejvíce studentů měly v minulém školním roce například pražské školy Univerzita Jana Amose Komenského (8400), Bankovní institut vysoká škola (6400) či Vysoká škola finanční a správní (skoro 5300). * Víc než polovina (24) soukromých VŠ sídlí v Praze, v Brně mohou zájemci studovat na sedmi ústavech a v Jihomoravském kraji celkem na osmi soukromých VŠ (kromě Brna ještě ve Znojmě). Po třech školách mají ve Středočeském (Kladno, Kolín, Mladá Boleslav) a Jihočeském kraji (dvě v Českých Budějovicích, Písek). Dvě soukromé VŠ sídlí v Olomouckém (Olomouc, Přerov) a Moravskoslezském kraji. čtk PROFIL

Ivo Straka (1963) Vystudoval Vysokou školu ekonomickou v Praze, na níž působil v minulých letech po dvě období také jako děkan Národohospodářské fakulty. Rektorem soukromé Vysoké školy obchodní je dva roky.